

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Mała Panew Kokotek

Kod krajobrazu: 24-318.57-006

Położenie administracyjne: Gmina Lubliniec, Powiat lubliniecki;
Gmina Krupski Młyn, Powiat tarnogórski; Gmina Tworóg, Powiat
tarnogórski

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Krajobraz doliny Małej Panwi (fot. Jerzy Nita)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Mała Panew Kokotek
ID	32
Kod krajobrazu	24-318.57-006
Typ, podtyp krajobrazu	2a - Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk
Typ rzeźby terenu*	G - Krajobrazy dolin
Kod mezoregionu*	318.57
Nazwa mezoregionu*	Równina Opolska
Typ krajobrazu naturalnego*	Dolin i Obniżeń
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Zalewowych den dolin - akumulacyjne: Równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych
Kod podokręgu geobotanicznego*	B.5.3.g
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Tworoski
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	5; 49
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Niżowy łęg jesionowo-olszowy; Suboceaniczny bór sosnowy
Kod regionu historyczno-kulturowego*	I.E.3
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Leśny region między Olesnem a Lublincem
Położenie administracyjne	Gmina Lubliniec, Powiat lubliniecki; Gmina Krupski Młyn, Powiat tarnogórski; Gmina Tworóg, Powiat tarnogórski
Powierzchnia (ha)	197

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - bagienno-łukowy – głównie bezleśny, z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk, obejmujący środkowy odcinek doliny Małej Panwi, z kompleksami szuwarów, zbiorowisk wodnych, nadrzecznych łęgów i łąk. Obejmuje nieuregulowany, naturalnie meandrujący odcinek rzeki o wysokich walorach krajobrazowych.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na występowanie dawnego urzędu celnego;
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na bardzo wysokie walory przyrodnicze (zbiorowiska roślinne o dużym stopniu naturalności) oraz wyjątkowe walory fizjonomiczne, w tym zachowany charakter meandrującej rzeki o wysokim stopniu naturalności i brak antropogenicznych przekształceń koryta.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Położony na Równinie Opolskiej fragment doliny Małej Panwi obejmujący koryto rzeki Mała Panew o naturalnym, silnie meandrującym przebiegu. Dolina charakteryzuje się zróżnicowaną morfologią z licznymi starorzeczami oraz zakolami. Mała Panew jest jedną z najbardziej naturalnych rzek nizinnych regionu. Istniejące starorzecza są miejscem rozrodu wielu gatunków płazów i ptactwa wodnego. Na brzegach fragmentarycznie zachowały się drzewostany grądowe i olszowe w częściowo przekształcone. Do siedlisk przyrodniczych obecnych w jednostce zaliczają się starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculon fluitantis*, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion*, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris*), górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, lasy grądowe *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* oraz łąkowe jesionowo – olszowe *Fraxino – Alnetum*. Siedliska łąkowe w postaci zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych oraz łąk świeżych występują w dużym rozproszeniu. Część tego typu siedlisk zlokalizowana jest w wypłyconych starorzeczach i terasach zalewowych. Do rzadkich i chronionych gatunków należą bocian biały, bocian czarny, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł zielonosiwy, gąsiorek, muchołówka białoszyja, muchołówka mała, lerka, zimorodek żuraw, bóbr europejski, wydra, kumak nizinny, żółw błotny.

Walory kulturowe

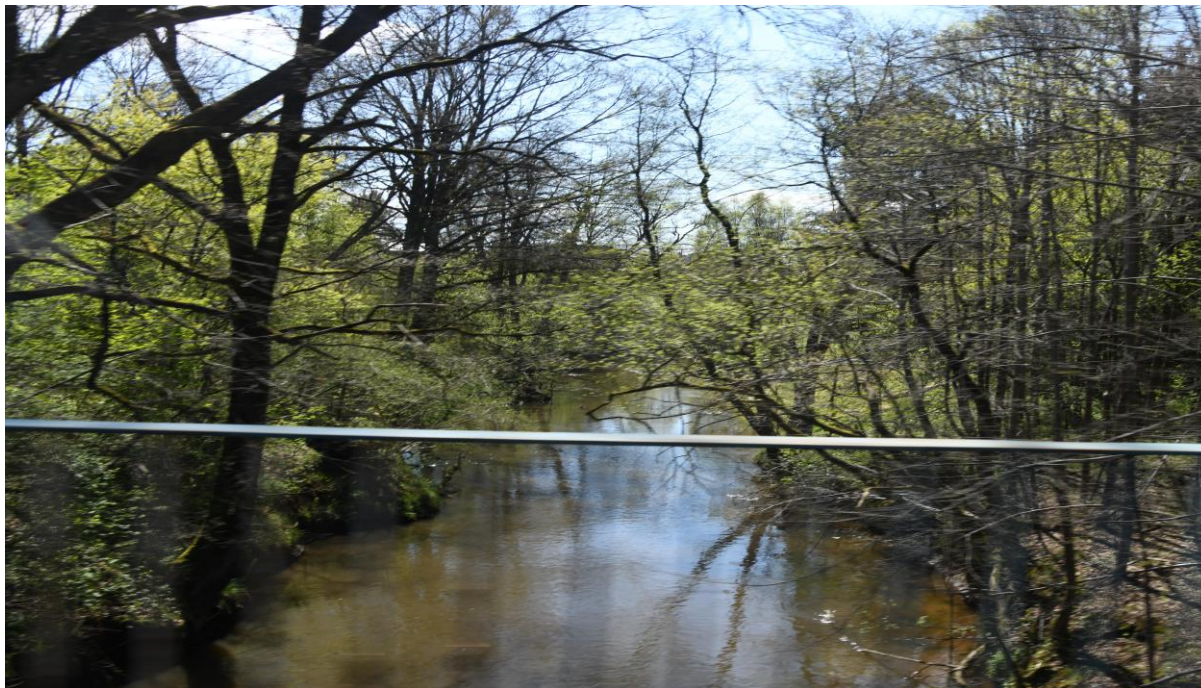
Obszar wyznaczony ze względu na walory przyrodnicze i fizjonomiczne, bez istotnych walorów kulturowych - pojedyncze obiekty ujęte w ewidencjach zabytków (zabudowa zagrodowa, urząd celny, krzyż przydrożny, stanowisko archeologiczne).

Fizjonomia krajobrazu

Nieuregulowana, meandrująca Mała Panew ulega naturalnym procesom rzeczny, erozyjnym i akumulacyjnym powodującym zmiany kształtu koryta i brzegów rzeki oraz przyległych przyległe obszarów zalewowych. Mozaikę siedlisk tworzą wyspy oraz ławice żwiru, piasku i mułu w strefie przybrzeżnej, a także strome, pionowe brzegi i wyrwy brzegowe. Skarpy nadrzeczne sięgają od 1 do 4 m wysokości. Z doliny widok na zwarte ściany lasów sąsiadujących jednostek. Kameralne wnętrza krajobrazowe utworzone z pól uprawnych zamknięte ścianą lasu, przecięte wąską płytką doliną Małej Panwi. Krótkie, ale malownicze ciągi widokowe wraz z przedpołem ekspozycji wsi Pusta Kuźnica. Przez obszar przebiega czarny szlak Brusiek-Rusinowice. Na Małej Panwi organizowane są spływy kajakowe.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Naturalnie porośnięte brzegi Małej Panwi (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 2

Zbiorowiska łąkowe w dolinie Małej Panwi (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 3

Zbiorowiska borowe (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 4

Droga do zabudowań i zadrzewiony brzeg Małej Panwi (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 5

Typowy krajobraz doliny Małej Panwi z dominacją łąki i zadrzewień nadbrzeżnych (fot. Jerzy Nita)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

